

PILINGER ERZSÉBET

A kortárs galéria, mint fórum, a rendszerváltástól az intézményrendszer teljes átalakulásának időszakáig

Közép-Kelet-Európában az első, nemzetközi szinten működő kortárs művészeti galéria Budapesten nyílt meg, 1989 szeptemberében. A '80-as évek társadalmi és művészeti változásait érzékelő fiatal bécsi galerista, Hans Knoll, több éves figyelem és kutatás eredményeképpen a régióból a magyar helyszínt dinamizmusa és a művészeti színtér fejlettsége miatt választotta.

Előadásom fő kérdése, hogy milyen szerepet játszott ez a térségben is különleges konstrukciójú, egyszerre két, (nyugati és keleti) lábon álló, Bécsben és Budapesten működő, a rendszerváltás folyamataival együtt alakuló galéria. Hogyan jött létre és milyen elképzelésekkel járult hozzá az új művészeti színtér kialakulásához a '90-es években? Milyen szerepet játszott és milyen alternatívákat tudott nyújtani az egyéni kezdeményezés, (ráadásul egy nyugati nézőpontú) a magyar állami intézményrendszer átalakulásakor? Milyen új formákat kidolgozva ösztönözte – egyszerre gazdasági és kulturális vállalkozásként - a piac, a kommunikáció és a nyilvánosság létrejöttét a korabeli Magyarországon?

Nem utolsó sorban arra is kitérek, hogy harminc év távlatából milyen szerepet játszanak a galériák ma, amikor az állami lehetőségek szinte teljesen beszűkültek.